ΕΚΘΕΣΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΕΠ' ΑΚΡΟΑΤΗΡΙΟΥ ΣΥΖΗΤΗΣΗ

στην υπόθεση 206/84 *

I — Πραγματικά περιστατικά και διαδικασία

1. Οι κατωτέρω οδηγίες εναρμονίσεως έχουν ως αντικείμενο τον τομέα της συνασφάλισης, δηλαδή της ασφάλισης που χαρακτηρίζεται από τη συμμετοχή περισσότερων του ενός ασφαλιστών.

α) Η *οδηγία 73/239* του Συμβουλίου, της 24 Ιουλίου 1973, περί συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων που αφορούν την ανάληψη δραστηριότητας πρωτασφαλίσεως, εκτός της ασφαλίσεως ζωής, και την άσκηση αυτής (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/001, σ. 157), η οποία εκδόθηκε βάσει του άρθρου 57, παράγραφος 2, της Συνθήκης, προκειμένου να διευκολυνθεί η ίδρυση πρακτορείων και υποκαταστημάτων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων από άλλα κράτη μέλη μέσω του συντονισμού των προϋποθέσεων όσον αφορά την ανάληψη και την άσκηση των δραστηριοτήτων των επιχειρήσεων πρωτασφαλίσεως η έδρα των οποίων βρίσκεται εντός της Κοινότητας (άρθρα 6 έως 22) καθώς και των δραστηριοτήτων των πρακτορείων ή των υποκαταστημάτων που έχουν εγκατασταθεί εντός της Κοινότητας και ανήκουν σε επιχειρήσεις πρωτασφαλίσεως η έδρα των οποίων βρίσκεται εκτός της Κοινότητας (άρθρα 23 έως 29).

Δυνάμει της οδηγίας αυτής, η ανάληψη δραστηριότητας πρωτασφαλίσεως στο έδαφος κράτους μέλους, τόσο για τις επιχειρήσεις των οποίων η έδρα βρίσκεται εντός της Κοινότητας όσο και γι' αυτές που έχουν την έδρα τους εκτός της Κοινότητας, εξαρτάται από τη χορήγηση άδειας των διοικητικών αρχών (άρθρα 6 και 23).

Συγκεκριμένα, σχετικά με τις επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους εντός της Κοινότητας, η οδηγία προβλέπει στο άρθρο της 6, παράγραφοι 1 και 2, ότι:

« 1) Κάθε κράτος μέλος εξαρτά την ανάληψη της δραστηριότητος της πρωτασφαλίσεως στην επικράτειά του από διοικητική άδεια.

2) Η άδεια αυτή πρέπει να ζητείται από την αρμόδια αρχή του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους:

α) από την επιχείρηση που ορίζει την έδρα της στην επικράτεια του κράτους αυτού·

β) από την επιχείρηση, η έδρα της οποίας ευρίσκεται σε ένα άλλο κράτος μέλος και η οποία ιδρύει υποκατάστημα ή πρακτορείο στην επικράτεια του ενδιαφερόμενου κράτους μέλους·

γ) από την επιχείρηση η οποία, αφού έλαβε την άδεια που αναφέρεται στα σημεία α ή β, επεκτείνει τις δραστηριότητές της σε άλλους κλάδους, στην επικράτεια του εν λόγω κράτους.

δ) ... »

Εξάλλου, η οδηγία 73/239 ρυθμίζει τον έλεγχο των όρων ασκήσεως της δραστηριότητας της πρωτασφάλισης και, ιδίως, της οικονομικής κατάστασης των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων (άρθρο 13). Σχετικά, η ελεγκτική αρχή του κράτους μέλους στο έδαφος του οποίου βρίσκεται η έδρα της επιχείρησης οφείλει να εξακριβώσει την κατάσταση φερεγγυότητας της επιχείρησης αυτής για το σύνολο των δραστηριοτήτων της (άρθρο 14). Επιπλέον, η οδηγία θεσπίζει κανόνες σχετικά με τη σύσταση, όσον αφορά το σύνολο των δραστηριοτήτων της, επαρκούς περιθωρίου φερεγγυότητας το οποίο αντιστοιχεί στα ελεύθερα στοιχεία ενεργητικού της επιχείρησης (άρθρα 16 έως 18). Ως προς τα τεχνικά αποθεματικά, η οδηγία προβλέπει μεν ότι πρέπει να είναι επαρκή, να καλύπτονται από αντίστοιχα ισοδύναμα στοιχεία ενεργητικού και να βρίσκονται σε κάθε χώρα όπου δρα η επιχεί-

* Γλώσσα διαδικασίας: η αγγλική.

ρηση (άρθρο 15), επιφυλάσσει όμως το σχετικό συντονισμό σε μεταγενέστερες οδηγίες.

Όσον αφορά τον έλεγχο των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων το άρθρο 19 ορίζει:

« 1) Κάθε κράτος μέλος επιβάλλει στις επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους στην επικράτειά του την ετήσια υποβολή απολογισμού, ως προς όλες τις εργασίες τους, περί της καταστάσεώς τους και περί της φερεγγυότητάς τους.

2) Τα κράτη μέλη απαιτούν από τις επιχειρήσεις που ασκούν την δραστηριότητά τους στην επικράτειά τους την περιοδική υποβολή εγγράφων τα οποία είναι απαραίτητα για την άσκηση του ελέγχου, καθώς και στατιστικά στοιχεία. Οι αρμόδιες ελεγκτικές αρχές ανταλλάσσουν μεταξύ τους τα έγγραφα και τις πληροφορίες που είναι χρήσιμα για την άσκηση του ελέγχου. »

Τέλος, η οδηγία προβλέπει στενή συνεργασία μεταξύ της Επιτροπής και των αρμόδιων αρχών των κρατών μελών « με σκοπό τη διευκόλυνση του ελέγχου της πρωτασφαλίσεως στο εσωτερικό της Κοινότητας και την εξέταση των δυσκολιών που θα ηδύνατο να προκύψουν κατά την εφαρμογή της οδηγίας » (άρθρο 33).

β) Η *οδηγία 78/473* του Συμβουλίου, της 30ής Μαΐου 1978, περί συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων στον τομέα της κοινοτικής συνασφαλίσεως (ΕΕ ειδ. έκδ. 06/002, σ. 14), η οποία εκδόθηκε βάσει των άρθρων 57, παράγραφος 2, και 66 της Συνθήκης και ρυθμίζει κατά τρόπο συγκεκριμένο τις δραστηριότητες κοινοτικής συνασφαλίσεως. Η οδηγία αυτή, σύμφωνα με το άρθρο της 1, παράγραφος 2, πρώτο εδάφιο, αφορά « τους κινδύνους, οι οποίοι από τη φύση τους ή τη σπουδαιότητά τους απαιτούν για την εγγύησή τους τη συμμετοχή πολλών ασφαλιστών ». Το άρθρο 2, παράγραφος 1, διευκρινίζει ότι η οδηγία αυτή αφορά μόνο τις δραστηριότητες κοινοτικής συνασφαλίσεως που ανταποκρίνονται στους ακόλουθους όρους:

« α) ο κίνδυνος, υπό την έννοια του άρθρου 1 παράγραφος 1, καλύπτεται από πολλές ασφαλιστικές επιχειρήσεις που αποκαλούνται εφεξής « συνασφαλιστές », από τις οποίες μία είναι ο κύριος ασφαλιστής, χωρίς να υπάρχει αλληλέγγυη υποχρέωση μεταξύ τους, διά κοινής συμβάσεως με συνολικό ασφάλιστρο και για την ίδια διάρκεια·

β) ο κίνδυνος αυτός ευρίσκεται στο εσωτερικό της Κοινότητος·

γ) για την εγγύηση του κινδύνου αυτού, ο κύριος ασφαλιστής αναλαμβάνει την εντολή υπό τους όρους που προβλέπονται στην πρώτη οδηγία συντονισμού, δηλαδή θεωρείται ως ο ασφαλιστής που θα κάλυπτε ολόκληρο τον κίνδυνο·

δ) ένας τουλάχιστον από τους συνασφαλιστές συμμετέχει στη σύμβαση από την εταιρική έδρα του ή ένα πρακτορείο ή υποκατάστημα εγκατεστημένο σε ένα κράτος μέλος διαφορετικό από εκείνο του κυρίου ασφαλιστού·

ε) ο κύριος ασφαλιστής αναλαμβάνει πλήρως το ρόλο που του ανατίθεται στην πρακτική της συνασφαλίσεως και ιδίως προσδιορίζει τους όρους ασφαλίσεως και το ύψος των ασφαλίστρων. »

Αντίθετα, οι πράξεις συνασφαλίσεως που δεν συγκεντρώνουν τις προϋποθέσεις αυτές ή αφορούν κινδύνους άλλους εκτός των απαριθμούμενων στο άρθρο 1 (στους οποίους δεν συμπεριλαμβάνονται οι ασφαλίσεις ζωής) « συνεχίζουν να υπόκεινται στις εθνικές νομοθεσίες που υφίστανται κατά το χρόνο ενάρξεως της ισχύος της παρούσης οδηγίας » (άρθρο 2, παράγραφος 2).

Η θέσπιση του άρθρου 2, παράγραφος 1, αποτελεί την αιτία της ακόλουθης δήλωσης που περιλαμβάνεται στα πρακτικά της συνεδρίασης του Συμβουλίου της 23ης Μαΐου 1978:

« Το Συμβούλιο τονίζει ότι η θέσπιση της παρούσας οδηγίας, και ιδίως του άρθρου της 2, παράγραφος 1, ουδόλως προδικάζει την επίλυση της διαφοράς μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής ως προς την ερμηνεία που πρέπει να δοθεί στις αποφάσεις του Δικαστηρίου όσον αφορά την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών (υπόθεση 33/74, Van Binsbergen, Rec. 1974, σ. 1299).

Το κείμενο αυτό ουδόλως θίγει τις εθνικές διατάξεις περί της εγκαταστάσεως του κύριου ασφαλιστή οι οποίες πρέπει να εκτιμώνται βάσει της Συνθήκης και, ενδεχομένως, σε τελευταίο στάδιο από το Δικαστήριο. »

Η ευχέρεια συμμετοχής σε κοινοτική συνασφάλιση των εδρευουσών σε κράτος μέλος επιχειρήσεων, οι οποίες υπόκεινται στις διατάξεις της οδηγίας 73/239 και τις πληρούν, δεν μπορεί να εξαρτάται από διατάξεις άλλες εκτός από αυτές της οδηγίας 78/473 (άρθρο 3).

Οι προϋποθέσεις και οι διαδικασίες της κοινοτικής συνασφάλισης αποτελούν το αντικείμενο των εξής ιδίως διατάξεων:

« *Άρθρο 4*

1) Το ύψος των τεχνικών αποθεματικών προσδιορίζεται από τους διάφορους συνασφαλιστές σύμφωνα με τους κανόνες που καθορίζονται από το κράτος μέλος στο οποίο είναι εγκατεστημένοι ή, ελλείψει αυτών, σύμφωνα με την εν χρήσει πρακτική στο κράτος αυτό. Πάντως το αποθεματικό προς πληρωμή των ατυχημάτων είναι τουλάχιστον ίσο προς το αποθεματικό που καθορίζεται από τον κύριο ασφαλιστή σύμφωνα με τους κανόνες ή την πρακτική του κράτους, στο οποίο αυτός είναι εγκατεστημένος.

2) Τα τεχνικά αποθεματικά τα οποία συνιστώνται από τους διάφορους συνασφαλιστές αντιπροσωπεύονται από αντίστοιχα περιουσιακά στοιχεία. Ως προς τον κανόνα πάντως της αντιστοιχίας δύνανται να παραχωρούνται διευκολύνσεις από τα κράτη μελη, στα οποία είναι εγκατεστημένοι οι συνασφαλιστές, για να λαμβάνονται υπόψη οι ανάγκες της χρηστής διαχειρίσεως των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Τα περιουσιακά στοιχεία ευρίσκονται είτε στα κράτη μέλη στα οποία είναι εγκατεστημένοι οι συνασφαλιστές είτε στο κράτος μέλος που είναι εγκατεστημενος ο κύριος ασφαλιστής, κατ' επιλογή των ασφαλιστών.

Άρθρο 5

Τα κράτη μέλη μεριμνούν ώστε οι συνασφαλιστές, που είναι εγκατεστημένοι στην επικράτειά τους, να διαθέτουν στατιστικά στοιχεία που αποκαλύπτουν τη σπουδαιότητα των πράξεων κοινοτικής συνασφαλίσεως καθώς και τις εδιαφερόμενες χώρες.

Άρθρο 6

Οι αρχές ελέγχου των κρατών μελών συνεργάζονται στενά για την εφαρμογή της παρούσης οδηγίας και διαβιβάζουν η μία στην άλλη κάθε απαραίτητη πληροφορία για το σκοπό αυτό. »

Εξάλλου, η οδηγία 78/473 προβλέπει στενή συνεργασία μεταξύ Επιτροπής και ελεγκτικών αρχών των κρατών μελών (άρθρο 8):

« Η Επιτροπή και οι αρμόδιες αρχές των κρατών μελών συνεργάζονται στενά με σκοπό την εξέταση των δυσκολιών που θα ηδύναντο να προκύψουν κατά την εφαρμογή της παρούσης οδηγίας.

Στο πλαίσιο της συνεργασίας αυτής, εξετάζεται ιδίως κάθε πρακτική που θα αποκάλυπτε ενδεχομένως ότι καταστρατηγείται το αντικείμενο των διατάξεων της παρούσης οδηγίας και ιδίως του άρθρου 1, παράγραφος 2, καθώς και του άρθρου 2 είτε διότι ο κύριος ασφαλιστής δεν παίζει πλέον τον ρόλο που του ανατίθεται στην πρακτική της συνασφαλίσεως είτε διότι οι κίνδυνοι δεν απαιτούν εμφανώς για την εγγύησή τους τη συμμετοχή πολλών ασφαλιστών. »

Τέλος, η οδηγία αυτή, σύμφωνα με τις τέσσερις πρώτες αιτιολογικές της σκέψεις, εκδόθηκε ιδίως:

« Εκτιμώντας

ότι η αποτελεσματική άσκηση της δραστηριότητος της κοινοτικής συνασφαλίσεως πρέπει να διευκολυνθεί με ένα ελάχιστο συντονισμού, ώστε να αποφευχθούν οι στρεβλώσεις του ανταγωνισμού και οι ανισότητες μεταχειρίσεως, χωρίς να θιγεί το καθεστώς ελευθερίας που υφίσταται σε πολλά κράτη μέλη·

ότι ο συντονισμός αυτός αναφέρεται στις εργασίες συνασφαλίσεως που παρουσιάζουν το μεγαλύτερο ενδιαφέρον από οικονομικής απόψεως, δηλαδή εκείνες που, από τη φύση ή τη σπουδαιότητά τους, μπορούν να καλύπτονται από τη διεθνή συνασφάλιση·

ότι η παρούσα οδηγία συνιστά έτσι ένα πρώτο βήμα για το συντονισμό όλων των εργασιών, που μπορούν να ασκηθούν ως ελεύθερη παροχή υπηρεσιών· ότι αυτό είναι άλλωστε και το αντικείμενο της προτάσεως (της) δεύτερης οδηγίας του Συμβουλίου περί συντονισμού των νομοθετικών, κανονιστικών και διοικητικών διατάξεων σχετικών με την πρωτασφάλιση, εκτός της ασφαλίσεως ζωής, και περί καθορισμού των διατάξεων που προορίζονται να διευκολύνουν την αποτελεσματική άσκηση της ελευθέρας παροχής υπηρεσιών...·

ότι ο κύριος ασφαλιστής είναι περισσότερο κατάλληλος από τους άλλους συνασφαλιστές για την εκτίμηση των ασφαλιστικών ζημιών και τον καθορισμό του ελαχίστου ύψους των αποθεματικών για πληρωμή ασφαλιστικών ζημιών. »

γ) Η εν λόγω πρόταση δεύτερης οδηγίας του Συμβουλίου (OJ 1976, C 32, σ. 2) υποβλήθηκε από την Επιτροπή στις 30 Δεκεμβρίου 1975. Η πρόταση αυτή, όπως τροποποιήθηκε το Φεβρουάριο του 1978 ύστερα από γνώμη της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής και του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, αποσκοπεί στη θέσπιση συγκεκριμένων διατάξεων που μπορούν να διευκολύνουν την αποτελεσματική άσκηση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών για τις επιχειρήσεις και κλάδους ασφαλίσεων που αφορά η προαναφερθείσα οδηγία 73/239, ιδίως όσον αφορά τον υπολογισμό των τεχνικών αποθεματικών, των εφαρμοστέων επί των ασφαλιστικών συμβάσεων κανόνων και τον έλεγχο των ενδιαφερόμενων επιχειρήσεων.

Από τη δικογραφία προκύπει ότι έχει πραγματοποιηθεί αισθητή πρόοδος όσον αφορά ορισμένα σημεία, και συγκεκριμένα τον καθορισμό των μείζονος σημασίας κινδύνων, την επιλογή της εφαρμοστέας νομοθεσίας, τις υποχρεωτικές ασφαλίσεις και τις διαδικασίες αναλήψεως και ασκήσεως δραστηριοτήτων αντίστοιχα για τους μείζονος σημασίας κινδύνους και τους κινδύνους μαζικού χαρακτήρα.

Εξάλλου, άλλα περισσότερο τεχνικής φύσεως ζητήματα, όπως παραδείγματος χάρη οι διατάξεις σχετικά με τις μεταφορές αξιογράφων ή τον υπολογισμό των τεχνικών αποθεματικών εξακολουθούν να τελούν πάντοτε υπό εξέταση. Επιπλέον, παρά τις σχετικές συζητήσεις δεν κατορθώθηκε μέχρι τώρα να εξευρεθεί μια ομόφωνα αποδεκτή λύση όσον αφορά την εφαρμογή των κανόνων σχετικά με την αντιστοιχία ή με τον τρόπο μεταχειρίσεως ορισμένων ασφαλίσεων. Το ίδιο συμβαίνει όσον αφορά τα δημοσιονομικά προβλήματα (μέθοδοι εισπράξεως φόρων και τρόποι ελέγχου). Τέλος, το ζήτημα της χάραξης, στο πλαίσιο του τομέα της πρωτασφάλισης, διαχωριστικής γραμμής μεταξύ της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και της εγκατάστασης, εξακολουθεί να παραμένει αντικείμενο συγκρουόμενων απόψεων.

2. Για τη μεταφορά της οδηγίας 78/473 στο εσωτερικό της δίκαιο, η Ιρλανδία θέσπισε τους *European Communities (Co-insurance) Regulations, 1983* (ρύθμιση περί κοινοτικής συνασφαλίσεως — SI αριθ. 65 του 1983, εφεξής: η ρύθμιση του 1983).

α) Το *άρθρο 4, παράγραφος 1*, της ρύθμισης αυτής έχει ως αποτέλεσμα να επιτρέπεται σε ασφαλιστή από χώρα της Κοινότητας να μετέχει σε πράξη συνασφαλίσεως για κίνδυνο κείμενο στην Ιρλανδία μόνο υπό τον όρο ότι ο κύριος ασφαλιστής έχει λάβει άδεια από τις ελεγκτικές ιρλανδικές αρχές. Για να λάβει ο εν λόγω κύριος ασφαλιστής τέτοια άδεια πρέπει, σύμφωνα με το *άρθρο 9* των « European Communities (Non-life Insurance) Regulations, 1976 » (ρύθμιση περί κοινοτικής ασφαλίσεως εκτός της ασφαλίσεως ζωής — SI αριθ.

115 του 1976), είτε να είναι ο ίδιος εγκατεστημένος στην Ιρλανδία είτε να προτίθεται να εγκατασταθεί εκεί.

β) Το *άρθρο 4, παράγραφος 2*, της ρύθμισης προβλέπει μια εξαίρεση όσον αφορά ορισμένους κινδύνους μεταφορών (« σιδηροδρομικά οχήματα », « αεροσκάφη », « θαλάσσια, λιμναία και ποτάμια σκάφη », « μεταφερόμενα εμπορεύματα », « ευθύνη από αεροσκάφη » και « ευθύνη από θαλάσσια, λιμναία και ποτάμια σκάφη »). Εντούτοις, από τις συδυασμένες διατάξεις του άρθρου 8, παράγραφος 1, της ρύθμισης του 1983 και του άρθρου 4, παράγραφος 6, της ρύθμισης του 1976 προκύπτει ότι, στις περιπτώσεις αυτές, ο κύριος ασφαλιστής οφείλει πρώτα να γνωστοποιεί στον ιρλανδό Υπουργό Βιομηχανίας, Εμπορίου και Τουρισμού την πρόθεσή του να μετάσχει σε πράξεις συνασφαλίσεως και να λαμβάνει την έγκρισή του.

γ) Εξάλλου, η *παράγραφος 3 του παραρτήματος* της ρύθμισης του 1983 αποσκοπεί στο να περιοριστεί το δικαίωμα των κοινοτικών ασφαλιστικών εταιριών να συνάπτουν στην Ιρλανδία συμβάσεις ασφαλίσεως με αντικείμενο άνω ορισμένης αξίας. Έτσι, στην περίπτωση των κινδύνων των κλάδων 8, 9 και 16, οι οποίοι προσδιορίζονται στην *παράγραφο 2* του παραρτήματος αυτού (« πυρκαγιά και φυσικές καταστροφές », « λοιπές ζημίες αγαθών » και « διάφορες χρηματικές απώλειες »), το βάσει της συμβάσεως ασφαλιζόμενο συνολικό ποσό δεν πρέπει να είναι κατώτερο των 50 εκατομμυρίων λογιστικών μονάδων. Στην περίπτωση των κινδύνων του κλάδου 13, οι οποίοι προσδιορίζονται στο άρθρο 2 του εν λόγω παραρτήματος (« γενική ευθύνη ») ο κύκλος εργασιών του ασφαλισμένου, όσον αφορά τις καλυπτόμενες δραστηριότητες, δεν πρέπει να είναι κάτω των 200 εκατομμυρίων λογιστικών μονάδων.

δ) Τέλος, από το *άρθρο 9* της ρύθμισης του 1983 προκύπτει ότι κάθε φυσικό ή νομικό πρόσωπο που παραβαίνει τις διατάξεις των κανονισμών μπορεί να διωχθεί ποινικώς.

3. Η Επιτροπή, θεωρώντας ότι η προεκτεθείσα ιρλανδική ρύθμιση ήταν αντίθετη προς τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης και προς την οδηγία 78/473, απηύθυνε, στις 6 Οκτωβρίου 1983, στην ιρλανδική κυβέρνηση *έγγραφο οχλήσεως*, σύμφωνα με το άρθρο 169, παράγραφος 1, της Συνθήκης.

Με την από 26 Δεκεμβρίου 1983 απάντησή της, η ιρλανδική κυβέρνηση ισχυρίστηκε, ιδίως, ότι, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, τα κράτη μέλη δικαιούνται, εφόσον δεν υπάρχει στο εν λόγω ζήτημα εναρμόνιση, να θέτουν τέτοιου είδους περιορισμούς στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, όταν αυτοί επιβάλλονται χάριν του γενικού συμφέροντος. Η υποχρέωση εγκαταστάσεως είναι εξ αντικειμένου αναγκαία για την εξασφάλιση επαρκούς προστασίας του ασφαλισμένου κατά των τρίτων. Έπειτα, το άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 78/473 επιτρέπει, λαμβανομένων υπόψη, ιδίως, των διατάξεων της οδηγίας 73/239, την επιβολή επί του κύριου ασφαλιστή της υποχρέωσης εγκαταστάσεως. Τέλος, όσον αφορά τη συνασφάλιση για την οποία η αξία του αντικειμένου των σχετικών συμβάσεων δεν φθάνει τα καθορισμένα στο παράρτημα της ρύθμισης του 1983 κατώτατα όρια ασφαλιστικού ποσού, τα άρθρα 1, παράγραφος 2, και 8 της οδηγίας 78/473 ρητώς επιτρέπουν, υπό τις αναφερθείσες περιστάσεις, τον αποκλεισμό της κοινοτικής συνασφάλισης.

Στις 22 Μαΐου 1984, η Επιτροπή διατύπωσε, κατ' εφαρμογή του άρθρου 169, παράγραφος 1, της Συνθήκης, *αιτιολογημένη γνώμη*, με την οποία, βασιζόμενη στη νομολογία του Δικαστηρίου, υποστήριξε, ιδίως, ότι τα κράτη μέλη δεν δικαιούνταν να εξαρτούν την παροχή υπηρεσιών συνασφαλίσεως στο έδαφός τους ούτε από την υποχρέωση για τον κύριο ασφαλιστή να είναι εγκατεστημένος σ' αυτά ή να έχει λάβει την άδεια της κυβέρνησης του κράτους εντός του οποίου παρέχονται οι υπηρεσίες ούτε από την τήρηση ορισμένων κατωτάτων ορίων ασφαλιστικού ποσού. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης σαφώς απαγορεύουν τέτοιους περιορισμούς.

Η Επιτροπή κάλεσε την ιρλανδική κυβέρνηση να λάβει τα κατάλληλα μέτρα προκειμένου να

συμμορφωθεί προς την αιτιολογημένη γνώμη εντός δύο μηνών από την ημερομηνία κοινοποίησής της.

Η ιρλανδική κυβέρνηση απάντησε στην αιτιολογημένη γνώμη με έγγραφο της 30ής Ιουλίου 1984. Ενέμεινε στην άποψή της, ισχυριζόμενη, ιδίως, ότι η ρύθμιση του 1983 δικαιολογούνταν από την ανάγκη προστασίας του γενικού συμφέροντος.

4. Με δικόγραφο που κατέθεσε στη γραμματεία του Δικαστηρίου στις 14 Αυγούστου 1984, η Επιτροπή άσκησε την υπό κρίση προσφυγή.

Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου, αντίστοιχα στις 29 Νοεμβρίου και στις 4 Δεκεμβρίου 1984, το Ηνωμένο Βασίλειο και το Βασίλειο των Κάτω Χωρών ζήτησαν να παρέμβουν υπέρ της Επιτροπής. Με δικόγραφα που κατέθεσαν στη γραμματεία του Δικαστηρίου αντίστοιχα στις 22 Οκτωβρίου, στις 22 Νοεμβρίου και στις 10 Δεκεμβρίου 1984, το Βασίλειο του Βελγίου, το Βασίλειο της Δανίας και η Γαλλική Δημοκρατία ζήτησαν να παρέμβουν υπέρ της καθής.

Με Διατάξεις της 24ης Οκτωβρίου και της 12ης Δεκεμβρίου 1984, το Δικαστήριο, αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα, αποφάσισε να δεχτεί τις εν λόγω αιτήσεις παρεμβάσεως.

Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε το γενικό εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να προχωρήσει στην προφορική διαδικασία χωρίς προηγούμενη διεξαγωγή αποδείξεων. Ζήτησε πάντως από την Επιτροπή να διευκρινίσει τις διατάξεις της οδηγίας 78/473 που παραβιάζει η επίδικη ρύθμιση. Απαντώντας στο ερώτημα αυτό, η Επιτροπή παρατήρησε ιδίως ότι η επίδικη ρύθμιση, με το να επιβάλλει, στην περίπτωση των κείμενων στο οικείο κράτος μέλος κινδύνων, ότι ο κύριος ασφαλιστής πρέπει να είναι εγκατεστημένος στο κράτος αυτό και να έχει λάβει εκεί άδεια να καλύπτει μόνος τους ασφαλιζόμενους κινδύνους, συνιστά μη ορθή μεταφορά του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ), της οδηγίας 78/473 στην εσωτερική έννομη τάξη και παράβαση του άρθρου 3 της ίδιας οδηγίας. Το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ), είναι μάλλον ασαφές όσον αφορά το τεθέν πρόβλημα, δηλαδή την υποχρέωση του κύριου ασφαλιστή να έχει λάβει άδεια και να είναι εγκατεστημένος στη χώρα του κινδύνου. Εντούτοις, το άρθρο αυτό, όπως το ίδιο το Συμβούλιο έχει υπογραμμίσει με την προαναφερθείσα δήλωσή του στα πρακτικά της θέσπισης της εν λόγω οδηγίας, πρέπει να ερμηνευτεί υπό το φως των άρθρων 59 και 60 της Συνθήκης. Επιπλέον, το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ), παραπέμπει στην πρώτη οδηγία συντονισμού 73/239, η οποία κατ' ουδένα τρόπο επιβάλλει ούτε επιτρέπει να υποχρεώνεται ένας ασφαλιστής να ζητεί να λάβει άδεια και να εγκαθίσταται στο κράτος μέλος όπου βρίσκεται ο κίνδυνος. Η τελευταία αυτή φράση δεν υπάρχει πουθενά στις οδηγίες. Σύμφωνα με το άρθρο 6 της πρώτης οδηγίας συντονισμού, η άδεια απαιτείται εκεί όπου η επιχείρηση ασκεί τη δραστηριότητά της, δηλαδή στο κράτος εντός του οποίου η επιχείρηση έχει ορίσει την έδρα της ή έχει ιδρύσει υποκατάστημα ή πρακτορείο για να διενεργεί ασφαλιστικές πράξεις, ανεξαρτήτως του τόπου όπου βρίσκεται ο κίνδυνος ή η κατοικία των συμβαλλομένων. Σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας περί συνασφαλίσεως, η ευχέρεια να συμμετέχει, είτε ως κύριος ασφαλιστής είτε ως απλός συνασφαλιστής, σε καλυπτόμενη από την οδηγία συνασφάλιση που έχει μια κοινοτική επιχείρηση, δεν μπορεί να υπόκειται σε άλλες υποχρεώσεις εκτός από αυτές που προβλέπει η ίδια η οδηγία. Όσον αφορά την κάτω των κατωτάτων αυτών ορίων συνασφάλιση, αυτή επιτρέπεται από το άρθρο 59. Είναι προφανές ότι η Ιρλανδία επιδιώκει να χρησιμοποιήσει την οδηγία και την ερμηνεία της για να παρεμβάλλει εμπόδια στην ελευθερία αυτή. Κατά το μέτρο αυτό, η ιρλανδική νομοθεσία συνιστά στρέβλωση και επομένως παράβαση

της οδηγίας περί συνασφαλίσεως, και ιδίως του άρθρου της 1, παράγραφος 2.

II — Αιτήματα των διαδίκων

Η *Επιτροπή*, υποστηριζόμενη, όσον αφορά το αναφερόμενο πιο κάτω στο σημείο 1, στοιχείο α), αίτημα, από το Ηνωμένο Βασίλειο καθώς και από το Βασίλειο των Κάτω Χωρών, ζητεί από το Δικαστήριο:

1) να αναγνωρίσει ότι η Ιρλανδία:

α) θεσπίζοντας τις διατάξεις του άρθρου 4 των « European Communities (Co-insurance) Regulations, 1983 », ρύθμιση η οποία υποχρεώνει τις κοινοτικές ασφαλιστικές επιχειρήσεις που επιδιώκουν την παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών στην Ιρλανδία ως κύριοι ασφαλιστές είτε να έχουν λάβει άδεια και επομένως να είναι εγκατεστημένες σ' αυτό το κράτος μέλος είτε, ανάλογα με την περίπτωση, να γνωστοποιήσουν αυτό στον αρμόδιο ιρλανδό Υπουργό και να λάβουν την έγκρισή του, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης και την οδηγία 78/473·

β) κατά το μέτρο που οι διατάξεις της παραγράφου 3 του παραρτήματος της προαναφερθείσας ρύθμισης δεν επιτρέπουν στους ασφαλιστές της Κοινότητας την παροχή υπηρεσιών συνασφαλίσεως στην Ιρλανδία για συμβάσεις ασφαλίσεως συνολικού ποσού κατώτερου αυτού που ορίζεται στην παράγραφο αυτή, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης και την οδηγία 78/473·

γ) εφαρμόζοντας τις προαναφερθείσες διατάξεις του εθνικού δικαίου, αντί των διατάξεων των άρθρων 59 και 60 της Συνθήκης, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από το άμεσο αποτέλεσμα των εν λόγω άρθρων της Συνθήκης και την υπεροχή του κοινοτικού δικαίου.

2) να καταδικάσει την Ιρλανδία στα δικαστικά έξοδα.

Η *ιρλανδική κυβέρνηση*, υποστηριζόμενη από τις κυβερνήσεις του Βελγίου, της Δανίας και της Γαλλίας, ζητεί από το Δικαστήριο:

— να κηρύξει την προσφυγή, εν όλω ή εν μέρει, απαράδεκτη·

— να απορρίψει τη προσφυγή κατά το μέτρο που θα γινόταν τύποις δεκτή·

— να καταδικάσει την Επιτροπή στα δικαστικά έξοδα.

III — Ισχυρισμοί και επιχειρήματα των διαδίκων

1. *Ως προς το παραδεκτό*

α) Η *ιρλανδική κυβέρνηση* παρατηρεί ότι, με την προσφυγή αυτή, η Επιτροπή επιχειρεί να προτρέξει των θεσμικών διαδικασιών που έχει ήδη κινήσει το Συμβούλιο δυνάμει του άρθρου 57, παράγραφος 2, της Συνθήκης. Πράγματι, το Συμβούλιο εξετάζει τώρα την πρόταση δεύτερης οδηγίας σχετικά με την πρωτασφάλιση εκτός της ασφαλίσεως ζωής και, μεταξύ άλλων, τη συνασφάλιση. Κατά συνέπεια, η Επιτροπή ζητεί από το Δικαστήριο να διασφαλίσει την αποστολή που έχει ανατεθεί στο Συμβούλιο από τη Συνθήκη. Κατά το μέτρο αυτό, η προσφυγή πρέπει να απορριφθεί rationae materiae.

β) Η *Επιτροπή* υπογραμμίζει ότι οι προβλεπόμενες από τις συνδυασμένες διατάξεις των άρθρων 57, παράγραφος 2, και 66 οδηγίες συντονισμού αποσκοπούν στη διευκόλυνση και όχι στην πραγματοποίηση της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών, εφόσον η ελευθερία παροχής υπηρεσιών ήδη προκύπτει, άμεσα, από τα άρθρα 59 και 60. Επομένως, η ελευθερία αυτή δεν μπορεί σε καμιά περίπτωση να θεωρηθεί ότι αναστέλλεται μέχρι την έναρξη ισχύος των οδηγιών συντονισμού, οι οποίες θα μπορούσαν να αποδειχτούν όχι μόνο χρήσιμες αλλά και αναγκαίες. Αυτό είναι το πλαίσιο στο οποίο εντάσσονται οι σχετικές με τη δεύτερη οδηγία εργασίες.

γ) Η *βρετανική κυβέρνηση* τονίζει, ιδίως, ότι με το άρθρο 57, παράγραφος 2, της Συνθήκης έχει ανατεθεί στο Συμβούλιο το έργο της έκδοσης των οδηγιών συντονισμού και ότι η Επιτροπή ουδόλως υπαινίσσεται, στην προσφυγή της, ότι η Ιρλανδία δεν έχει εκπληρώσει τις υποχρεώσεις που απορρέουν από την πρόταση δεύτερης οδηγίας συντονισμού, αλλά ισχυρίζεται ότι έχει παραβεί τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης. Κατά συνέπεια, δεν μπορεί να υποστηριχτεί ότι το Δικαστήριο, εκδίδοντας, στην προκειμένη περίπτωση, μια υπέρ της Επιτροπής απόφαση, επιτελεί το έργο το οποίο, με το άρθρο 57, παράγραφος 2, έχει ανατεθεί στο Συμβούλιο. Εξάλλου, υπήρχε πρόθεση το πρόγραμμα θεσπίσεως των οδηγιών να περατωθεί μέχρι τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, πράγμα που επίσης αποδείχτηκε αδύνατο, δεδομένου ότι η πρόταση δεύτερης οδηγίας τελεί υπό εξέταση περισσότερο από εννέα χρόνια. Υπό τις περιστάσεις αυτές, η Επιτροπή δεν μπορεί να επικριθεί για το ότι προσφεύγει στο Δικαστήριο προκειμένου να υποχρεώσει την Ιρλανδία να συμμορφωθεί προς τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης και την οδηγία 78/473.

2. *Ως προς την ουσία*

i) *Γενικές παρατηρήσεις επί των διατάξεων της Συνθήκης περί της ελεύθερης παροχής υπηρεσιών και των οδηγιών συντονισμού*

α) Η *Επιτροπή* υποστηρίζει ότι τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης επιβάλλουν στα κράτη μέλη να επιτρέπουν, από της λήξεως της μεταβατικής περιόδου, την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών σε όλους τους τομείς και, επομένως, και στον τομέα της συνασφάλισης. Συνεπώς, κάθε εθνικό μέτρο που θέτει περιορισμούς στην παροχή υπηρεσιών, τόσο εκ μέρους του κύριου ασφαλιστή όσο και εκ μέρους των λοιπών ασφαλιστών, είναι, κατ' αρχήν, αντίθετο προς τη Συνθήκη. Κατά συνέπεια, με τα άρθρα αυτά καταργείται, ιδίως, όσον αφορά τον παρέχοντα υπηρεσίες, κάθε υποχρέωση συνήθους διαμονής στο έδαφος όπου πρέπει να παρέχονται οι υπηρεσίες, δεδομένου ότι μια τέτοια υποχρέωση θα συνεπαγόταν την αφαίρεση από το άρθρο 59 κάθε πρακτικού αποτελέσματος.

Στο πλαίσιο του άρθρου 60, παράγραφος 3, της Συνθήκης — διάταξη που αφορά μόνο την περίπτωση κατά την οποία ο παρέχων υπηρεσίες οφείλει, για την εκτέλεση της παροχής του, να ασκεί τις δραστηριότητές του στη χώρα όπου παρέχονται οι υπηρεσίες και εφόσον η δραστηριότητα αυτή ασκείται εκεί προσωρινά με την προσωπική του παρουσία — το Δικαστήριο δέχτηκε ότι μπορούν πάντοτε να επιβάλλονται ορισμένοι περιορισμοί στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, κατά το μέτρο που οι περιορισμοί αυτοί είναι αντικειμενικοί, τίθενται για λόγους γενικού συμφέροντος και είναι αναγκαίοι για την προστασία της συγκεκριμένης δραστηριότητας ή του εν λόγω τομέα της οικονομίας, υπό την προϋπόθεση ότι ισχύουν για κάθε πρόσωπο ή επιχείρηση που διενεργεί ασφαλιστικές πράξεις εντός του κράτους. Πάντως, τέτοιοι περιορισμοί δεν μπορούν να επιβάλλονται όταν ο παρέχων υπηρεσίες υπόκειται ήδη σε ανάλογες διατάξεις στο κράτος όπου είναι εγκατεστημένος.

Εξάλλου, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι προβλεπόμενες στο άρθρο 57, παράγραφος 2, και στο άρθρο 66 της Συνθήκης οδηγίες συντονισμού αποσκοπούν όχι στην πραγματοποίηση αλλ' απλώς στη διευκόλυνση της εφαρμογής των θεσπιζόμενων από τη Συνθήκη ελευθεριών. Κατά συνέπεια, όσον αφορά τη συνασφάλιση, ούτε η πρώτη οδηγία συντονισμού, δηλαδή η οδηγία 73/239 ούτε, ιδίως, η οδηγία 78/473 μπορούν να ερμηνευτούν ως στοχεύουσες στην πραγματοποίηση, όσον αφορά τον τομέα των ασφαλίσεων, των προβλεπόμενων από τη Συνθήκη ελευθεριών. Κατά μείζονα λόγο δεν μπορούν να ερμηνευτούν ως περιορίζουσες ή αποκλείουσες (προσωρινά) ορισμένες δραστηριότητες σχετικά με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Οι δύο οδηγίες πρέπει να ερμηνευτούν κατά τρόπο συνάδοντα προς τις διατάξεις της Συνθήκης.

Όσον αφορά, ειδικότερα, την οδηγία 78/473, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι υπέβαλε την πρώτη

της πρόταση στο Συμβούλιο το Μάιο του 1974. Το σχέδιό της στηριζόταν στην άποψη ότι ήταν θεμιτό ένα κράτος μέλος να απαιτεί όπως ο κύριος ασφαλιστής είναι εγκατεστημένος στη χώρα όπου βρίσκεται ο κίνδυνος. Όμως, ύστερα από την απόφαση της 3ης Δεκεμβρίου 1974 (Van Binsbergen, 33/74, ECR σ. 1299), η Επιτροπή θεώρησε, για λόγους που εκτίθενται με σαφήνεια στις αιτιολογικές σκέψεις της τροποποιημένης πρότασης, ότι δεν ήταν θεμιτό, από πλευράς των άρθρων 59 και 60 της Συνθήκης, να απαιτείται από τον κύριο ασφαλιστή να είναι εγκατεστημένος στην εν λόγω χώρα. Αυτός είναι ο λόγος για τον οποίο η Επιτροπή δεν επανέλαβε τη διάταξη αυτή της αρχικής της πρότασης στην τροποποιημένη πρόταση που υπέβαλε στο Συμβούλιο το Μάιο του 1975. Όλες οι λοιπές διατάξεις που περιλαμβάνονται στην αρχική πρόταση και έχουν επαναληφθεί στην τροποποιημένη πρόταση που υιοθέτησε, στη συνέχεια, το Συμβούλιο πρέπει να θεωρηθούν υπό το πρίσμα της βασικής αυτής αλλαγής στη στάση της Επιτροπής. Ειδικότερα, δεν μπορεί να γίνει επίκληση καμιάς από τις διατάξεις αυτές προς στήριξη ερμηνείας του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ), της οδηγίας 78/473 επιτρέπουσας να συναχθεί ότι η διάταξη αυτή επιτρέπει στα κράτη μέλη να υποχρεώνουν τον κύριο ασφαλιστή να είναι εγκατεστημένος στο κράτος όπου βρίσκεται ο κίνδυνος. Η Επιτροπή υπογραμμίζει ότι το κείμενο της υιοθετηθείσας πρότασης άφησε το ερώτημα αυτό αναπάντητο, πράγμα που προκύπτει σαφώς από την προαναφερθείσα δήλωση της 23ης Μαΐου 1978, η οποία έχει καταχωριστεί στα πρακτικά της συνεδρίασης του Συμβουλίου κατά την οποία υιοθετήθηκε η οδηγία.

β) Η *ολλανδική κυβέρνηση* υπενθυμίζει ότι το Δικαστήριο έχει σαφώς και επανειλημμένα δεχτεί ότι, μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, οι διατάξεις του άρθρου 59 της Συνθήκης εφαρμόζονται απευθείας και ανεπιφύλακτα. Εντούτοις, κατά πάγια νομολογία του Δικαστηρίου, επιτρέπεται, λόγω της ιδιάζουσας φύσης ορισμένων υπηρεσιών, να θεσπίζονται συγκεκριμένοι κανόνες δυνάμενοι να περιορίζουν την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Αυτό συνεπάγεται, ιδίως, ότι είναι δυνατό, σε ιδιαίτερα ευαίσθητους τομείς και για τη διασφάλιση του γενικού συμφέροντος, να θεσπίζονται ρυθμίσεις ισχύουσες για κάθε πρόσωπο ή επιχείρηση ευρισκόμενα στο έδαφος του κράτους μέλους όπου παρέχεται η υπηρεσία, εφόσον το επιδιωκόμενο συμφέρον δεν προστατεύεται ήδη από τους κανόνες στους οποίους υπόκειται το πρόσωπο ή η επιχείρηση που παρέχει την υπηρεσία στο κράτος μέλος όπου έχει εγκατασταθεί.

Εντούτοις, η ολλανδική κυβέρνηση φρονεί ότι, καίτοι ο συντονισμός στον τομέα αυτό δεν έχει εισέτι ολοκληρωθεί, η πλήρης εφαρμογή του άρθρου 59 της Συνθήκης και των διατάξεων της οδηγίας 78/473 δεν μπορεί όντως να εξαρτάται από την προϋπόθεση της πραγματοποίησης του εν λόγω συντονισμού (βλέπε απόφαση της 27ης Φεβρουαρίου 1980, Επιτροπή κατά Δανίας, 171/78, ECR σ. 447, 466), δεδομένου, ιδίως, ότι ήδη έχει επιτευχθεί, με την οδηγία 73/239, ο συντονισμός των ουσιωδών προϋποθέσεων για την άσκηση κατάλληλου ελέγχου στο κράτος της εγκατάστασης.

γ) Η *βρετανική κυβέρνηση* υπογραμμίζει ότι ο βαθμός εναρμονίσεως που έχει σήμερα πραγματοποιηθεί στον εν λόγω τομέα ουδόλως επηρεάζει την πρωταρχική απαγόρευση των διακρίσεων που επιβάλλει η Συνθήκη, ιδίως με το άρθρο της 59. Έχοντας υπόψη το άμεσο αποτέλεσμα των διατάξεων της Συνθήκης ευθύς μετά τη λήξη της μεταβατικής περιόδου, ο ρόλος των προβλεπόμενων από τη Συνθήκη προγραμμάτων οδηγιών είναι η διευκόλυνση της άσκησης των ελευθεριών που εγγυάται η Συνθήκη και όχι η θέσπιση ελευθεριών. Κατά το μέτρο αυτό, η έλλειψη κοινοτικών διατάξεων που να συντονίζουν τις προβλεπόμενες επί εθνικού επιπέδου προϋποθέσεις δεν μπορεί να δικαιολογήσει την επιβολή περιορισμών στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Εξακολουθεί να παραμένει αναγκαία η έκδοση οδηγιών για τη διασφάλιση της αμοιβαίας αναγνώρισης πτυχίων, πιστοποιητικών και άλλων

απαιτούμενων αποδεικτικών τυπικών προσόντων, καθώς και ο συντονισμός των εθνικών διατάξεων όσον αφορά την πρόσβαση και την άσκηση δραστηριοτήτων ανεξάρτητου επαγγελματία. Εντούτοις, εφόσον το γενικό συμφέρον προστατεύεται επαρκώς, με μέτρα εφαρμοζόμενα στο κράτος μέλος εντός του οποίου είναι εγκατεστημένο ένα πρόσωπο ή μια επιχείρηση, το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου το εν λόγω πρόσωπο ή επιχείρηση παρέχει υπηρεσίες δεν μπορεί να επικαλείται την έλλειψη μέτρων συντονισμού για να δικαιολογεί περιορισμούς επιβαλλόμενους στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

δ) Η *ολλανδική κυβέρνηση* φρονεί ότι τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης πρέπει να ερμηνευτούν τόσο βάσει της σχετικής νομολογίας του Δικαστηρίου, ιδίως των αποφάσεων της 3ης Δεκεμβρίου 1974 (η προαναφερθείσα απόφαση Van Binsbergen), της 26ης Νοεμβρίου 1975 (Coenen, 39/75, ECR σ. 1547), της 17ης Δεκεμβρίου 1981 (Webb, 279/80, Συλλογή σ. 3305) και της 10ης Φεβρουαρίου 1982 (Transporoute, 76/81, Συλλογή σ. 417) όσο και υπό το φως των διαπραγματεύσεων που το Συμβούλιο έχει αρχίσει, σύμφωνα με το άρθρο 57, παράγραφος 2, της Συνθήκης.

Σύμφωνα με τη νομολογία αυτή, τα άρθρα 59 και 60 εφαρμόζονται απευθείας και παρέχουν δικαιώματα τα οποία τα εθνικά δικαστήρια οφείλουν να προστατεύουν έστω και αν δεν έχουν εκδοθεί προηγουμένως οι οδηγίες εναρμονίσεως του Συμβουλίου. A priori,είναι αντίθετο προς τους κανόνες της Συνθήκης το να απαιτεί ένα κράτος από τον παρέχοντα υπηρεσίες, ο οποίος είναι εγκατεστημένος σε άλλο κράτος μέλος, να είναι εγκατεστημένος στο έδαφός του προκειμένου να του επιτρέπεται εκεί η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Εντούτοις, το Δικαστήριο έχει δεχτεί ότι είναι δυνατό να υπάρχουν εξαιρέσεις.

Έτσι, η ανάγκη προστασίας του γενικού συμφέροντος μπορεί να δικαιολογήσει την εκ μέρους κράτους μέλους επιβολή ορισμένων προϋποθέσεων, συμπεριλαμβανομένης, ενδεχομένως, και της υποχρέωσης να κατέχει η ενδιαφερόμενη επιχείρηση επίσημη άδεια, εκδοθείσα από το οικείο κράτος.

ε) Η *βελγική κυβέρνηση* διευκρινίζει ότι τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης, τα οποία εφαρμόζονται απευθείας, δεν έχουν απόλυτο χαρακτήρα. Καταρχάς, οι διατάξεις περί ελεύθερης παροχής υπηρεσιών είναι επικουρικού χαρακτήρα, υπό την έννοια ότι δεν εφαρμόζονται όταν η άσκηση μιας δραστηριότητας εμπίπτει στους κανόνες περί ελεύθερης κυκλοφορίας των εμπορευμάτων, κεφαλαίων και προσώπων (άρθρο 60, παράγραφος 1, της Συνθήκης).

Περαιτέρω, δυνάμει του άρθρου 60, παράγραφος 3, της Συνθήκης, η παροχή υπηρεσιών πρέπει να πραγματοποιείται σύμφωνα με τις ισχύουσες στη χώρα όπου παρέχονται οι υπηρεσίες νομοθετικές και κανονιστικές διατάξεις, ανεξαρτήτως του αν ο παρέχων τις υπηρεσίες μεταβαίνει προσωπικώς στην εν λόγω χώρα ή δρα μέσω μεσαζόντων ή δι' αλληλογραφίας.

Εξάλλου, κατά την ερμηνεία των διατάξεων της Συνθήκης πρέπει να λαμβάνονται υπόψη και οι προβλεπόμενες από το άρθρο 57, παράγραφος 2, της Συνθήκης οδηγίες εναρμονίσεως, έτσι ώστε η έλλειψη εναρμονίσεως να μπορεί να δικαιολογήσει την προσωρινή διατήρηση συγκεκριμένων μέτρων, προσαρμοσμένων σε αντικειμενικές καταστάσεις απορρέουσες από την παράλειψη αυτή.

Τέλος, η βελγική κυβέρνηση υποστηρίζει ότι το Δικαστήριο έχει επανειλημμένα αναγνωρίσει την αρχή ότι ορισμένοι εθνικοί κανόνες ή υποχρεώσεις, καίτοι εμποδίζουν ή δυσχεραίνουν την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, είναι δυνατό να συνάδουν προς τη Συνθήκη, εφόσον δικαιολογούνται από το γενικό συμφέρον και είναι εξ αντικειμένου αναγκαίοι για τη διασφάλιση της πραγματοποίησης των στόχων που οι εν λόγω κανόνες ή υποχρεώσεις αποσκοπούν να διαφυλάττουν.

στ) Η *δανική κυβέρνηση* επιμένει κυρίως στο γεγονός ότι οι κοινοτικοί κανόνες και η νομολογία του Δικαστηρίου περί κυκλοφορίας εμπορευμάτων και παροχής υπηρεσιών στηρί-

ζονται στις ίδιες σκέψεις και ότι πρέπει να τηρείται το επίπεδο προστασίας που έχει καθοριστεί για πολιτικούς λόγους από τα κράτη μέλη, τόσο για τα εμπορεύματα όσο και για τις παροχές υπηρεσιών, όταν η προστασία αυτή εξυπηρετεί το γενικό συμφέρον και πληρούνται επιπλέον οι καθορισμένες από τη νομολογία του Δικαστηρίου συγκεκριμένες προϋποθέσεις.

Από την ίδια την οικονομία της Συνθήκης καταφαίνεται ότι τέτοιες διαφορές πρέπει, καταρχήν, να εξαλειφθούν μέσω εργασιών εναρμονίσεως. Αν τα κράτη μέλη ήταν οπωσδήποτε υποχρεωμένα να δέχονται την εκ μέρους αλλοδαπών εισαγωγή στο έδαφός τους υπηρεσιών που παρέχονται νομίμως στο κράτος καταγωγής, αυτό θα συνεπαγόταν απρόβλεπτες συνέπειες όσον αφορά τη δυνατότητα κάθε κράτους να καθορίζει αυτόνομα το υπ' αυτού επιδιωκόμενο επίπεδο προστασίας. Όσον αφορά την κυκλοφορία των εμπορευμάτων, το Δικαστήριο έχει δεχτεί, ιδίως με την απόφασή του της 17ης Δεκεμβρίου 1981 (Frans-Nederlandse Maatschappij, 272/80, Συλλογή σ. 3277), ότι είναι δυνατό, για την προστασία ορισμένων γενικού χαρακτήρα συμφερόντων, να απαιτείται από το κράτος εισαγωγής η λήψη πρόσθετης άδειας, ενώ, ταυτόχρονα, θα λαμβάνονται υπόψη οι έλεγχοι που πραγματοποιήθηκαν στο κράτος εξαγωγής. Μεταφερόμενη η νομολογία αυτή στον τομέα των υπηρεσιών, σημαίνει ότι το κράτος μέλος μπορεί, ελλείψει κοινοτικής εναρμονίσεως και για το λόγο ότι, μεταξύ άλλων, οι διατάξεις του κράτους εγκαταστάσεως δεν είναι εν προκειμένω επαρκείς, να υποβάλλει τον παρέχοντα υπηρεσίες σε σύστημα λήψεως αδείας, υπό την προϋπόθεση ότι το σύστημα αυτό είναι θεμελιωμένο σε λόγους γενικού συμφέροντος άξιου προστασίας, ότι δεν εισάγει δυσμενείς διακρίσεις και ότι είναι αναγκαίο για τη διασφάλιση του επιθυμητού επιπέδου προστασίας. Η δανική κυβέρνηση φρονεί ότι τα κριτήρια εκείνα είναι αντίστοιχα με εκείνα που μπορούν να συναχθούν από τη σχετική με την παροχή των υπηρεσιών νομολογία του Δικαστηρίου.

ζ) Σύμφωνα με τη *γαλλική κυβέρνηση*, η ελεύθερη παροχή υπηρεσιών αποτελεί ελευθερία η οποία, εντούτοις, δεν είναι ούτε ανεπιφύλακτη ούτε απόλυτη διότι, ελλείψει εναρμονίσεως, τα κράτη μέλη διατηρούν την αρμοδιότητά τους να θεσπίζουν ρυθμίσεις, πράγμα το οποίο δεν μπορεί, εξ ορισμού, παρά να συνεπάγεται αποτελέσματα περιοριστικά στη ρυθμιζόμενη δραστηριότητα. Επιπλέον, τα κράτη μέλη μπορούν να εφαρμόζουν τις ρυθμίσεις αυτές επί προσώπων που παρέχουν υπηρεσίες χωρίς να διαθέτουν εγκατάσταση. Αυτό προκύπτει ιδίως από το άρθρο 60, παράγραφος 3, της Συνθήκης, το οποίο ρητώς αναφέρεται στην άσκηση δραστηριοτήτων του παρέχοντος υπηρεσίες και όχι στην προσωπική μετακίνησή του. Κατά συνέπεια, ελλείψει εναρμονισμένων κανόνων ή εφόσον η σχετική εναρμόνιση εξακολουθεί να είναι περιορισμένη, τα κράτη μέλη είναι αρμόδια να ρυθμίζουν κάθε δραστηριότητα σχετικά με την παροχή υπηρεσιών. Μια τέτοια εθνική νομοθεσία εφαρμόζεται και επί των παρεχόντων υπηρεσίες οι οποίοι δεν διαθέτουν εγκατάσταση, με την επιφύλαξη ότι λαμβάνεται υπόψη η ιδιαιτερότητα της προσωρινά ασκούμενης δραστηριότητας σε σχέση με την ίδια δραστηριότητα όταν ασκείται επί μονίμου βάσεως. Εξάλλου, και έχοντας υπόψη τον ιδιάζοντα χαρακτήρα ορισμένων παροχών υπηρεσιών, είναι δυνατό να επιβληθούν στον παρέχοντα υπηρεσίες συγκεκριμένες υποχρεώσεις εφόσον οι υποχρεώσεις αυτές εξυπηρετούν το γενικό συμφέρον, δικαιολογούνται από την εφαρμογή των διεπόντων αυτόν τον τύπο δραστηριότητας κανόνων, εφαρμόζονται κατά τρόπο μη εισάγοντα διακρίσεις και το εν λόγω συμφέρον δεν έχει ήδη διασφαλιστεί από κανόνες στους οποίους υπόκειται ο παρέχων τις υπηρεσίες στο κράτος μέλος όπου είναι εγκατεστημένος.

ii) *Ως προς την επιβαλλόμενη στον κύριο ασφαλιστή υποχρέωση είτε να έχει λάβει άδεια και, επομένως, να είναι εγκατεστημένος στην Ιρλανδία, είτε, ανάλογα με την περίπτωση, να γνωστοποιεί τα σχέδιά του στον αρμόδιο υπουργό και να λαμβάνει την έγκρισή του*

α) Κατά τη γνώμη της *Επιτροπής*, η επιβαλλόμενη στον κύριο ασφαλιστή υπο-

χρέωση είτε να έχει λάβει άδεια και επομένως να είναι εγκατεστημένος στην Ιρλανδία (σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 1, της ρύθμισης του 1983) είτε, σε ορισμένες περιπτώσεις, να γνωστοποιεί τα σχέδιά του στον Υπουργό Βιομηχανίας και να λαμβάνει την έγκρισή του (σύμφωνα με το άρθρο 4, παράγραφος 2, της ίδιας ρύθμισης) συνιστά αδικαιολόγητο περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, αντίθετο προς τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης και μη επιτρεπόμενο από την οδηγία 78/473.

Όσον αφορά τα στηριζόμενα στην ερμηνεία της οδηγίας 78/473 επιχειρήματα της ιρλανδικής κυβέρνησης, η Επιτροπή παραπέμπει, ιδίως, στο ιστορικό θεσπίσεώς της, όπως περιγράφηκε πιο πάνω. Πράγματι, το βασικό κείμενο της οδηγίας είναι κατ' ουσίαν ουδέτερο, το πρόβλημα δε που αποτελεί το αντικείμενο της παρούσας δίκης δεν μπορεί να επιλυθεί παρά με αναφορά κυρίως στην ερμηνεία των άρθρων 59 και 60.

Η Επιτροπή διευκρινίζει ότι οι ασφαλιστικές υπηρεσίες αποτελούν, από τη φύση τους, συναλλαγές υπερβαίνουσες τα σύνορα μιας χώρας, οι οποίες διακρίνονται σε 3 τύπους:

— είναι δυνατό ο ασφαλιστής να μεταβαίνει προσωπικώς στη χώρα όπου βρίσκεται ο κίνδυνος (τύπος 1)·

— είναι δυνατό ο ασφαλισμένος να μεταβαίνει στον τόπο όπου ασκεί τις δραστηριότητές του ο ασφαλιστής, εντός άλλου κράτους μέλους, και να συνάπτει εκεί την εν λόγω σύμβαση (τύπος 2)·

— κανείς εκ των δύο δεν μετακινείται, η δε σύμβαση μπορεί να συναφθεί μέσω μιας από τις διάφορες μεθόδους της σύγχρονης επικοινωνίας (τύπος 3).

Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, κάθε επιβαλλόμενη στον κύριο ασφαλιστή υποχρέωση, δηλαδή είτε να διαθέτει εγκατάσταση στην Ιρλανδία είτε, τουλάχιστον, να έχει λάβει την άδεια του αρμόδιου ιρλανδού Υπουργού, καθιστά απλή ψευδαίσθηση την ελευθερία παροχής των τριών τύπων υπηρεσιών. Εξάλλου, όσον αφορά τις ασφαλιστικές πράξεις των τύπων 2 και 3, φαίνεται ότι η Ιρλανδία επιδιώκει, μέσω της υποχρεώσεως εγκαταστάσεως, τον έλεγχο όχι μόνο των δραστηριοτήτων των ασφαλιστών που μεταβαίνουν προσωπικώς στο έδαφός της για να συνάψουν συμβάσεις, αλλά και των δραστηριοτήτων των ασφαλιστών που ουδέποτε εγκαταλείπουν τον τόπο εγκαταστάσεώς τους. Όμως, τα κράτη μέλη δεν είναι ελεύθερα να αποφασίζουν ποιες μεθόδους παροχής υπηρεσιών θα επιτρέπουν ούτε ποιες, πράγματι, θα απαγορεύουν, εφόσον η ελευθερία παροχής των υπηρεσιών αυτών διασφαλίζεται από τη Συνθήκη.

Όσον αφορά τους περιορισμούς που το Δικαστήριο έχει όντως δεχτεί σχετικά με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι οι περιορισμοί αυτοί αφορούσαν σε σημαντικό βαθμό ασφαλιστικές πράξεις του πιο πάνω περιγραφέντος τύπου 1. Εντούτοις, η έκταση του παρόντος προβλήματος υπερβαίνει σαφώς τα όρια της κατάστασης αυτής, δεδομένου ότι για την παροχή υπηρεσιών εκ μέρους του κύριου ασφαλιστή στο πλαίσιο της συνασφάλισης, δηλαδή την ανάληψη του κινδύνου και την παροχή ή την προσφορά κάλυψης αυτού, ουδόλως απαιτείται η πέραν των συνόρων του κράτους εγκαταστάσεως μετάβαση του παρέχοντος υπηρεσίες. Καμιά αναγνωρισμένη από το Δικαστήριο, βάσει του άρθρου 60, παράγραφος 3, της Συνθήκης, εξαίρεση δεν μπορεί να εφαρμοστεί στους δύο άλλους τύπους των αναφερθεισών παροχών.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει στα κράτη μέλη τη δυνατότητα να διατηρούν κάποια εξουσία εποπτείας όσον αφορά τις σχετικές με τη συνασφάλιση δραστηριότητες, χάριν του γενικού συμφέροντος. Η εποπτεία όμως αυτή σε καμιά περίπτωση δεν μπορεί να καταλήγει στην κατάργηση του δικαιώματος που έχει ο κύριος

ασφαλιστής να ασκεί τις επαγγελματικές του δραστηριότητες όσον αφορά την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών. Επιπλέον, πρέπει να προκύπτει ότι η εποπτεία, κατά το μέτρο που έχει περιοριστικό αποτέλεσμα, είναι αναγκαία. Εν προκειμένω, η Επιτροπή δεν μπορεί να δεχτεί ότι η υποχρέωση εγκαταστάσεως ή, ακόμα, όσον αφορά τους εν λόγω κινδύνους μεταφορών, η ανάγκη λήψεως της εγκρίσεως του αρμόδιου υπουργού είναι αντικειμενικώς αναγκαία για την προστασία του ασφαλισμένου και των τρίτων. Πράγματι, η συνασφάλιση, από τη φύση της, αφορά συνήθως μόνο τους μείζονος σημασίας κινδύνους, κυρίως βιομηχανικού, εμπορικού χαρακτήρα ή κίνδυνο έχοντα σχέση με τις μεταφορές, ώστε δεν υφίσταται μεταξύ του ασφαλιστή και του συμβαλλομένου σε σύμβαση ασφαλίσεως ουσιώδης ανισότητα επιβάλλουσα ιδιαίτερη προστασία του τελευταίου. Εξάλλου, το επάγγελμα του ασφαλιστή αποτελεί ελεγχόμενη σε σημαντικό βαθμό δραστηριότητα σ' όλα τα κράτη μέλη, ακόμα και πριν από την πρώτη οδηγία συντονισμού. Επομένως, οι ασφαλιστές στα κράτη μέλη είναι, εν πάση περιπτώσει, επιχειρήσεις που τους έχει επιτραπεί η άσκηση ασφαλιστικών δραστηριοτήτων στη χώρα της έδρας τους. Επιπλέον, και εν πάση περιπτώσει μετά την έκδοση της πρώτης οδηγίας, τα οικονομικής φύσεως συμφέροντα των ασφαλισμένων και των τρίτων προστατεύονται δεόντως στο πλαίσιο των εναρμονισμένων διατάξεων του υφιστάμενου κοινοτικού δικαίου. Πράγματι, με την οδηγία αυτή έχει ανατεθεί στο κράτος εγκαταστάσεως μια γενική αρμοδιότητα εποπτείας, και δη ελέγχου, της οικονομικής πλευράς των πράξεων των ασφαλιστικών επιχειρήσεων. Επομένως, η μεταφορά της οδηγίας αυτής στο εθνικό δίκαιο έχει ως συνέπεια να εκπληρούν ήδη όλοι οι εγκατεστημένοι σ' ένα κράτος μέλος ασφαλιστές τις υποχρεώσεις που υπαγορεύει το δημόσιο συμφέρον. Τα κράτη μέλη εντός των οποίων παρέχονται υπηρεσίες ασφαλίσεως μπορούν και οφείλουν να έχουν εμπιστοσύνη στα κράτη μέλη εγκαταστάσεως στα οποία, δυνάμει της οδηγίας, έχει ανατεθεί η ευθύνη. Όσον αφορά το ζήτημα της εποπτείας το οποίο δεν καλύπτεται από την πρώτη οδηγία, τα κράτη μέλη δεν μπορούν να επιβάλλουν ένα μέτρο του οποίου το περιοριστικό όσον αφορά την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών αποτέλεσμα είναι δυσανάλογο σε σχέση με τον επιδιωκόμενο στόχο. Τέλος, η Επιτροπή φρονεί ότι η ασφάλιση, ως τομέας δραστηριότητας, δεν χαρακτηρίζεται από τίποτε το συμφυώς « ευαίσθητο », ότι όντως κατέχει σημαντική θέση στην οικονομική ζωή των ανεπτυγμένων κρατών, αλλ' ότι ο λόγος αυτός δεν αρκεί, από μόνος του, προκειμένου η ασφάλιση να περιληφθεί στην ευρεία εξαίρεση του άρθρου 59 της Συνθήκης που έχει δεχτεί το Δικαστήριο.

β) Η *ολλανδική κυβέρνηση* δεν συμφωνεί με την ερμηνεία που δίνει η Ιρλανδία στην οδηγία 78/473, σύμφωνα με την οποία το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ), της οδηγίας αυτής επιβάλλει στον ασφαλιστή να έχει λάβει άδεια από το κράτος μέλος εντός του οποίου βρίσκεται ο κίνδυνος και να είναι εγκατεστημένος εκεί. Εν προκειμένω, η ολλανδική κυβέρνηση στηρίζεται ιδίως στο ιστορικό της οδηγίας, όπως περιγράφηκε πιο πάνω.

Εξάλλου, αν ευσταθούσε η άποψη της ιρλανδικής κυβέρνησης, θα στερείτο κάθε πρακτικού αποτελέσματος το άρθρο 59, στόχος του οποίου είναι ακριβώς η εξάλλειψη των εμποδίων στην ελεύθερη παροχή, εντός της Κοινότητας, υπηρεσιών εκ μέρους προσώπων τα οποία δεν είναι εγκατεστημένα στο κράτος μέλος όπου πρέπει να παρασχεθεί η υπηρεσία.

Σύμφωνα με την ολλανδική κυβέρνηση, μετά τον πραγματοποιηθέντα με την οδηγία 73/239 συντονισμό, ουδόλως δικαιολογείται η δυνάμει της αμφισβητούμενης ρύθμισης υποχρέωση λήψεως αδείας και εγκαταστάσεως. Η επιβληθείσα από την Ιρλανδία υποχρέωση λήψεως αδείας και εγκαταστάσεως καταλήγει σε διπλό έλεγχο με συνέπεια να υφίσταται εις βάρος των εγκατεστημένων σε άλλα κράτη μέλη ασφαλιστών δυσμενής διάκριση σε σχέση με τους ασφαλιστές που είναι εγκαστεστημένοι στην Ιρλανδία. Παρόμοια μέτρα ελέγχου, εφόσον υπερβαίνουν το μέτρο που είναι απολύτως αναγκαίο για την επίτευξη του

επιδιωκόμενου στόχου, είναι επίσης αντίθετα και προς την αρχή της αναλογικότητας. Έτσι, η ελεγκτική αρχή του κράτους μέλους όπου παρέχεται η υπηρεσία μπορεί ανά πάσα στιγμή να ζητεί a posteriori από τον ενδιαφερόμενο ασφαλιστή κάθε στοχείο που χρειάζεται και, ενδεχομένως, να έρχεται σε σχετική συννενόηση με την ελεγκτική αρχή του κράτους μέλους όπου είναι εγκατεστημένος ο ασφαλιστής.

γ) Η *βρετανική κυβέρνηση* ισχυρίζεται ότι η οδηγία 78/473, κατ' ορθή ερμηνεία, δεν δικαιολογεί την επιβολή επί του κύριου ασφαλιστή, στο πλαίσιο κοινοτικής συνασφαλίσεως, της υποχρέωσης να έχει λάβει άδεια στη χώρα όπου βρίσκεται ο κίνδυνος.

Πιο συγκεκριμένα, η βρετανική κυβέρνηση παρατηρεί ότι, σύμφωνα με το άρθρο 3 της οδηγίας 78/473, οι επιχειρήσεις που έχουν την έδρα τους σε κράτος μέλος, υπόκεινται στις διατάξεις της οδηγίας 73/239 και τις πληρούν δικαιούνται να μετέχουν σε πράξεις συνασφαλίσεως, όπως προσδιορίζονται στο άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας 78/473, χωρίς να υπόκεινται σε άλλες διατάξεις εκτός από αυτές της τελευταίας οδηγίας. Κατά συνέπεια, είναι δυνατό να επιβληθεί στον κύριο ασφαλιστή η υποχρέωση λήψεως αδείας και εγκαταστάσεως στο κράτος μέλος όπου βρίσκεται ο κίνδυνος μόνο στην περίπτωση που η οδηγία προβλέπει κάτι τέτοιο ρητώς ή σιωπηρώς. Όμως, η οδηγία 78/473 δεν ορίζει ρητώς ότι ο κύριος ασφαλιστής πρέπει να έχει λάβει άδεια ή να είναι εγκατεστημένος στο οικείο κράτος μέλος. Ειδικότερα, όσον αφορά το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ), της οδηγίας, η βρετανική κυβέρνηση έχει τη γνώμη ότι οι προβλεπόμενες στο άρθρο 2, παράγραφος 1, της οδηγίας προϋποθέσεις είναι περιγραφικής και όχι κανονιστικής φύσεως και ότι προσδιορίζουν τα χαρακτηριστικά της κατηγορίας των πράξεων κοινοτικής συνασφαλίσεως στην οποία εφαρμόζονται τα άρθρα 4 έως 7 της οδηγίας αυτής. Εξάλλου, καίτοι το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ), παραπέμπει στους «όρους που προβλέπονται» στην οδηγία 73/239, σε καμιά διάταξη της οδηγίας δεν ορίζεται ότι απαιτείται ειδική άδεια για δραστηριότητα συνιστάμενη στην παροχή υπηρεσιών. Επιπλέον, μια τέτοια ερμηνεία της οδηγίας 78/473, ότι δηλαδή αυτή υποχρεώνει τον κύριο ασφαλιστή να είναι εγκατεστημένος στη χώρα όπου βρίσκεται ο κίνδυνος, καθιστά τη συνασφάλιση ανέφικτη όταν ο κίνδυνος βρίσκεται σε περισσότερα του ενός κράτη μέλη. Οι εκτεινόμενοι πέρα από τα σύνορα των κρατών μελών της Κοινότητας κίνδυνοι αποτελούν το χαρακτηριστικό τύπο κινδύνων για την κάλυψη των οποίων είναι δυνατό να απαιτείται προσφυγή στην κοινοτική συνασφάλιση. Αν ο κύριος ασφαλιστής όφειλε να λαμβάνει άδεια στο κράτος όπου βρίσκεται ο κίνδυνος, τότε θα έπρεπε να υπάρχουν περισσότεροι του ενός κύριοι ασφαλιστές, πράγμα που θα ήταν αντίθετο προς το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο α), της οδηγίας.

Εξάλλου, το άρθρο 4, παράγραφος 1, της ρύθμισης του 1983 συνεπάγεται περιορισμό στην ελεύθερη παροχή υπηρεσιών, πράγμα που εισάγει δυσμενείς διακρίσεις και δεν δικαιολογείται από το γενικό συμφέρον. Σχετικά, η βρετανική κυβέρνηση επισύρει την προσοχή επί του γεγονότος ότι, στην περίπτωση που αλλοδαπός ασφαλιστής επιδιώκει να ασκήσει δραστηριότητες ως κύριος ασφαλιστής στην Ιρλανδία, το σχετικό κόστος αυξάνει τεχνητά λόγω των πρόσθετων εξόδων που υφίσταται προκειμένου να συμμορφωθεί προς το προαναφερθέν άρθρο 4, πράγμα που έχει ως αποτέλεσμα να θίγεται η ανταγωνιστική θέση των αλλοδαπών ασφαλιστών και να ευνοείται η προσφυγή στους ασφαλιστές που ήδη είναι εγκατεστημένοι στην Ιρλανδία ως κύριοι ασφαλιστές σε πράξεις κοινοτικής συνασφαλίσεως. Εξάλλου, ενόψει της φύσεως της συνασφάλισης, δεν μπορεί να προβληθεί ο ισχυρισμός ότι η προστασία του καταναλωτή δικαιολογεί, στον τομέα αυτό,περιορισμούς παρόμοιους προς τους επιβαλλόμενους από το άρθρο 4. Άλλωστε, έχει ήδη προβλεφθεί, με την οδηγία 73/239, ο κατάλληλος δημοσιονομικός έλεγχος.

Τέλος, όσον αφορά την περίπτωση των προβλεπόμενων στο άρθρο 4, παράγραφος 2, της ρύθμισης του 1983 κινδύνων μεταφορών, η υποχρέωση προηγουμένης λήψεως αδείας από

τον Υπουργό έχει αποτέλεσμα περιοριστικό, εμποδίζει τις δυνατότητες των ασφαλιστών να παρέχουν, ως κύριοι ασφαλιστές, ασφαλιστικές υπηρεσίες στην Ιρλανδία και εισάγει, επίσης, προφανείς διακρίσεις μεταξύ των εγκατεστημένων στην Ιρλανδία ασφαλιστών και αυτών που έχουν εγκατασταθεί σ' άλλα κράτη μέλη.

δ) Η *ιρλανδική κυβέρνηση* ισχυρίζεται ότι με το άρθρο 4 της οδηγίας του 1983 τηρούνται οι επιβληθείσες σ' αυτήν με την οδηγία 78/473 υποχρεώσεις και ότι το εν λόγω άρθρο δικαιολογείται από το γενικό συμφέρον.

Ειδικότερα, η ιρλανδική κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι οι διατάξεις της οδηγίας 78/473 επιτρέπουν ρητώς τις προβλεπόμενες με το άρθρο 4, παράγραφος 1, προϋποθέσεις χορηγήσεως αδείας. Εφόσον, σύμφωνα με την οδηγία 73/239, όλοι οι ασφαλιστές που μετέχουν σε σύμβαση κοινοτικής συνασφαλίσεως οφείλουν να έχουν λάβει άδεια σε ένα οποιοδήποτε κράτος της Κοινότητας, πρέπει να προβλεφθεί μια ειδικότερη προϋπόθεση για την περίπτωση του κύριου ασφαλιστή στην οποία αναφέρονται ρητώς οι διατάξεις του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ), της οδηγίας 78/473. Κατά συνέπεια, η αναπόφευκτη ερμηνεία είναι ότι ο κύριος ασφαλιστής πρέπει να έχει λάβει άδεια στο κράτος μέλος όπου βρίσκεται ο κίνδυνος. Η ερμηνεία αυτή ενισχύεται ιδίως από την τέταρτη αιτιολογική σκέψη, καθώς και από τις διατάξεις του άρθρου 2, παράγραφος 1, στοιχείο ε), και του άρθρου 4 της οδηγίας 78/473, τα οποία έχουν νόημα μόνο στην περίπτωση εγκατεστημένου στο κράτος όπου βρίσκεται ο κίνδυνος κύριου ασφαλιστή, ο οποίος γνωρίζει τις σχετικές διατάξεις και υπόκειται εκεί σε έλεγχο.

Εξάλλου, η ιρλανδική κυβέρνηση υποστηρίζει ότι, λόγω της ευαισθησίας του τομέα των ασφαλίσεων και των λόγων γενικού συμφέροντος που υποχρεώνουν τις εθνικές αρχές να θεσπίζουν ρυθμίσεις γι' αυτό τον τομέα δραστηριοτήτων, είναι προφανές ότι, ελλείψει προηγουμένης εναρμονίσεως των εθνικών νομοθεσιών, η απεριόριστη ελευθερία παροχής ασφαλιστικών υπηρεσιών θα συνιστούσε σοβαρή απειλή για το γενικό συμφέρον. Εν προκειμένω, η οδηγία 73/239 δεν αποσκοπεί στην εναρμόνιση όλων των σχετικών με τον έλεγχο των ασφαλιστικών δραστηριοτήτων θεμάτων ούτε των εφαρμοστέων επί της δραστηριότητας αυτής νομοθετικών διατάξεων. Εξάλλου, η ανάγκη εναρμονίσεως προκύπει από τις συζητήσεις σχετικά με την πρόταση δεύτερης οδηγίας. Επομένως, ελλείψει προηγουμένης εναρμονίσεως, η προϋπόθεση λήψεως αδείας, όπως προβλέπεται στο άρθρο 4, παράγραφος 1, της ρύθμισης του 1983, είναι αναγκαία για την κατάλληλη προστασία των ασφαλισμένων και των τρίτων. Σχετικά, η ιρλανδική κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι το κράτος μέλος στο έδαφος του οποίου βρίσκεται ο κίνδυνος οφείλει, κατά πρώτο λόγο, να αποφασίζει ως προς το τι συνιστά γενικό συμφέρον σε σχέση με τις ασκούμενες στο έδαφός του δραστηριότητες, ότι η κατάσταση που δημιουργείται όταν ένας ασφαλιστής αντιμετωπίζει δυσχέρειες θίγει όλα τα πρόσωπα που έχουν συνάψει ασφάλεια στον εν λόγω ασφαλιστή και ότι, συνεπώς, η περίπτωση αυτή εμπίπτει στις καταστάσεις όπου το γενικό συμφέρον επιτάσσει να αποφεύγονται και ότι, τέλος, η προϋπόθεση κατά την οποία ο κύριος ασφαλιστής υποχρεούται να είναι εγκατεστημένος στο κράτος μέλος που βρίσκεται ο κίνδυνος αποτελεί το λιγότερο περιοριστικό μέτρο προκειμένου για τη διασφάλιση του ορθού ελέγχου των ασφαλιστικών δραστηριοτήτων.

Η ιρλανδική κυβέρνηση υπογραμμίζει επίσης ότι το Δικαστήριο έχει αναγνωρίσει με τις αποφάσεις του τη σπουδαιότητα της προστασίας του γενικού συμφέροντος στον εν λόγω τομέα καθώς και την υφιστάμενη στενή εσωτερική σχέση μεταξύ του συμφέροντος αυτού και των άρθρων 59 και 60 της Συνθήκης. Ειδικότερα, η ιρλανδική κυβέρνηση αμφισβητεί ότι η νομολογία του Δικαστηρίου παρέχει προφανές έρεισμα για τις διακρίσεις που κάνει η Επιτροπή μεταξύ των λεγόμενων ασφαλιστικών πράξεων των τύπων 1, 2 και 3. Οι διακρίσεις αυτές είναι τεχνητές και αντιφατικές και ουδόλως δικαιολογείται ο ισχυρισμός ότι η θεσπισθείσα με την τρίτη παράγραφο του άρθρου 60 της Συνθήκης αρχή ή τα προβληθέντα από την ιρλανδική κυβέρνηση επιχειρήματα γενικού συμφέροντος δεν πρέπει να ληφθούν υπόψη λόγω του ότι η τεχνική πλευρά της παροχής υπηρεσιών δεν συνεπάγεται την προσωπική μετάβαση του παρέχοντος υπηρεσίες.

Τέλος, όσον αφορά την προβλεπόμενη στο άρθρο 4, παράγραφος 2, της ρύθμισης του 1983 έγκριση του υπουργού, η ιρλανδική κυβέρνηση υπογραμμίζει ότι η έγκριση αυτή είναι γενική και ότι, στην πράξη, χορηγείται σ' όλες τις περιπτώσεις.

ε) Η *βελγική κυβέρνηση* φρονεί ότι η αμφισβητούμενη ρύθμιση είναι σύμφωνη προς την οδηγία 78/473. Πράγματι, από μια περισσότερο εμπεριστατωμένη εξέταση του κειμένου της οδηγίας αυτής καταφαίνεται ότι η εν λόγω οδηγία καταρτίστηκε βάσει της υποθέσεως ότι ο κύριος ασφαλιστής έχει λάβει άδεια, σύμφωνα με την οδηγία 73/239, στη χώρα όπου βρίσκεται ο κίνδυνος.

Αυτό προκύπτει ιδίως από το άρθρο 2, παράγραφος 1, στοιχείο γ), της οδηγίας 78/473, σε συνδυασμό με την οδηγία 73/239, καθώς και από το άρθρο 4, παράγραφος 1, της οδηγίας 78/473, σύμφωνα με το οποίο το αποθεματικό προς πληρωμή των εξ ατυχημάτων ζημιών είναι τουλάχιστον ίσο προς το αποθεματικό που καθορίζεται από τον κύριο ασφαλιστή « σύμφωνα με τους κανόνες ή την πρακτική του κράτους, στο οποίο αυτός είναι εγκατεστημένος ».

Άλλωστε, η βελγική κυβέρνηση φρονεί ότι η ιδιαιτερότητα του τομέα της ασφάλισης και η εξαιρετικά περιορισμένη εναρμόνιση που έχει πραγματοποιηθεί δικαιολογούν τη διατήρηση εθνικών απαιτήσεων ως προς τον έλεγχο στη χώρα όπου παρέχονται οι σχετικές υπηρεσίες. Οι απαιτήσεις αυτές δικαιολογούνται από το γενικό συμφέρον, το οποίο συμπίπτει εν προκειμένω με την προστασία των καταναλωτών, και αποδεικνύονται αντικειμενικά αναγκαίες για τη διασφάλιση της τήρησης των επιβληθέντων στις εγκατεστημένες επιχειρήσεις επαγγελματικών κανόνων, χωρίς τους οποίους, άλλωστε, δεν θα ήταν δυνατή η ισότητα ανταγωνισμού.

Τέλος, η βελγική κυβέρνηση έχει τη γνώμη ότι η επίδικη ρύθμιση είναι σύμφωνη προς τις διατάξεις των άρθρων 59 και 60 της Συνθήκης. Σχετικά, υπογραμμίζει ότι, όπως ακριβώς και η οδηγία 78/473, η ιρλανδική εθνική ρύθμιση δεν αποσκοπεί στο να υποχρεώνεται ο κύριος ασφαλιστής να εγκαθίσταται ή να λαμβάνει άδεια στην Ιρλανδία, αλλά στο να παρέχονται διευκολύνσεις στους συνασφαλιστές στην περίπτωση που ο κύριος ασφαλιστής είναι εγκατεστημένος ή έχει λάβει άδεια στη χώρα αυτή.

στ) Η *δανική κυβέρνηση* φρονεί ότι οι υποχρεώσεις εγκαταστάσεως και λήψεως αδείας που ισχύουν στην Ιρλανδία συγκεντρώνουν τα καθορισμένα από το κοινοτικό δίκαιο κριτήρια. Πράγματι, δεν έχουν εισέτι θεσπιστεί από το Συμβούλιο οι κανόνες που θα μπορούσαν να διασφαλίσουν ένα ικανοποιητικό κοινό επίπεδο προστασίας και θα επέτρεπαν να καταργηθούν οι εγχώριες απαιτήσεις· η πραγματοποιηθείσα, ιδίως, με την πρώτη οδηγία 73/239 εναρμόνιση δεν έχει ως αντικείμενο τον καθορισμό, κατά τρόπο εξαντλητικό, ενός κοινού επιπέδου προστασίας και την κατ' αυτό τον τρόπο δημιουργία επαρκούς βάσεως για την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών.

Σύμφωνα με τη δανική κυβέρνηση, θα ήταν χρήσιμο να γίνει αναφορά στις σχετικές εμπειρίες των Ηνωμένων Πολιτειών, όπου εξακολουθεί να αναγνωρίζεται ότι κάθε Ομοσπονδιακή Πολιτεία μπορεί να θεσπίζει κανόνες για όλες τις ασφαλιστικές εταιρίες που ασκούν δραστηριότητα στο έδαφός της, συμπεριλαμβανομένων των εταιριών από άλλα κράτη της Ομοσπονδίας. Η εξουσία αυτή περιλαμβάνει επίσης το δικαίωμα επιβολής υποχρεώσεως εγκαταστάσεως και λήψεως αδείας.

ζ) Η *γαλλική κυβέρνηση* φρονεί ότι η παροχή ασφαλιστικών υπηρεσιών είναι αναμφισβήτητα ιδιάζουσας φύσης και ότι οι λόγοι δημοσίας τάξεως και γενικού συμφέροντος που εμπλέκονται δικαιολογούν τη θέσπιση και την εφαρμογή επί του παρέχοντος τις σχετικές υπηρεσίες επαγγελματικών κανόνων. Έχοντας υπόψη την κατάσταση αυτή, ο πραγματοποιηθείς με την οδηγία 73/239 συντονισμός είναι μόνο μερικός. Κατά συνέπεια, σύμφωνα με τη νομολογία του Δικαστηρίου, τα κράτη μέλη δικαιούνται να επιβάλλουν στον παρέχοντα υπηρεσίες που δεν είναι εγκατεστημένος στο έδαφός τους ειδικές υποχρεώσεις δικαιολογούμενες από το γενικό συμφέρον και οφειλόμενες στην εφαρμογή επαγγελματικών κανόνων.

Κατόπιν αναλύσεως των διατάξεων της οδηγίας 78/473, η γαλλική κυβέρνηση κατέληξε στο συμπέρασμα ότι η πραγματοποιηθείσα από την Ιρλανδία μεταφορά της οδηγίας στο

εσωτερικό της δίκαιο είναι σύμφωνη προς την οδηγία. Εξάλλου, η γαλλική κυβέρνηση θεωρεί ότι ούτε η οδηγία ούτε η υπό της Ιρλανδίας μεταφορά της στην εσωτερική της έννομη τάξη είναι αντίθετη προς τη Συνθήκη. Πράγματι, καίτοι, σύμφωνα με τη γαλλική κυβέρνηση, πρέπει να εφαρμόζονται και να τηρούνται οι κανόνες δημοσίας τάξεως ή γενικού συμφέροντος που θεσπίζουν τα κράτη μέλη, δεν είναι δυνατό το κράτος καταγωγής του παρέχοντος τις υπηρεσίες να ελέγχει την εκ μέρους του τελευταίου τήρηση των κανόνων που ισχύουν στο κράτος όπου παρέχονται οι υπηρεσίες. Εξάλλου, η υποχρέωση προηγούμενης άδειας και/ή σταθερής εγκαταστάσεως δεν είναι δυσανάλογη προς τον επιδιωκόμενο σκοπό και ουδόλως αποτελεί επανάληψη της άδειας που ο ασφαλιστής πρέπει, κατ' εφαρμογή της οδηγίας 73/239, να έχει λάβει στο κράτος καταγωγής του. Πράγματι, η άδεια που ο ασφαλιστής οφείλει να έχει λάβει στο κράτος καταγωγής του ισχύει μόνο για τις δραστηριότητες που ασκεί στο έδαφος του κράτους αυτού.

iii) *Ως προς την απαγόρευση των πράξεων συνασφαλίσεως για κινδύνους κάτω ορισμένων κατωτάτων ορίων ασφαλιστικού ποσού*

α) Η *Επιτροπή* υποστηρίζει ότι η Ιρλανδία, κατά το μέτρο που οι θεσπισθείσες απ' αυτή για τη μεταφορά της οδηγίας 78/473 στην εσωτερική της έννομη τάξη διατάξεις αποκλείουν, στο πλαίσιο του τομέα της συνασφάλισης, τις παροχές υπηρεσιών για κινδύνους κάτω των ορισθέντων με τη σχετική ρύθμιση κατώτατων ορίων ασφαλιστικού ποσού, παρέβη τις υποχρεώσεις που υπέχει από τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης.

Η Επιτροπή αναγνωρίζει ότι το συντονισμένο σύστημα της οδηγίας 78/473 καλύπτει μόνο συμβάσεις ορισμένης σπουδαιότητας. Εξάλλου, δεν αντιτίθεται στα κατώτατα όρια ασφαλιστικού ποσού που τα κράτη μέλη έχουν καθορίσει για την οριοθέτηση του πεδίου εφαρμογής της οδηγίας 78/473. Εντούτοις, έχοντας υπόψη την προβλεπόμενη στα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης θεμελιώδη ελευθερία, η Επιτροπή δεν μπορεί να δεχτεί ότι, δυνάμει της οδηγίας 78/473, κάθε κράτος μέλος δικαιούται να αντιτίθεται στη συνασφάλιση στην περίπτωση που δεν έχουν επιτευχθεί τα κατώτατα αυτά όρια. Πράγματι, η συνασφάλιση που αφορά συμβάσεις των οποίων η αξία είναι μικρότερη των κατώτατων αυτών ορίων ασφαλιστικού ποσού εξακολουθεί να διέπεται από τη θεμελιώδη ελευθερία της Συνθήκης και να επιτρέπεται ως τοιαύτη χωρίς ο κύριος ασφαλιστής να υπόκειται στην υποχρέωση εγκαταστάσεως, αλλ' ούτε και στην υποχρέωση λήψεως εγκρίσεως από τον αρμόδιο υπουργό.

β) Η *ιρλανδική κυβέρνηση* αμφισβητεί το ότι η συνασφάλιση, προκειμένου περί συμβάσεων η αξία του αντικειμένου των οποίων είναι μικρότερη των ορισθέντων με τη ρύθμιση του 1983 κατώτατων ορίων ασφαλιστικού ποσού, πρέπει να εξακολουθεί να διέπεται από τις ελευθερίες που έχει θεσπίσει η Συνθήκη. Εν προκειμένω, η ιρλανδική κυβέρνηση τονίζει ιδίως ότι, ως πρώτη αρχή, η οδηγία 78/473 αφορά αποκλειστικώς τους κινδύνους οι οποίοι, από τη φύση τους ή το μέγεθός τους, επιβάλλουν για την κάλυψή τους τη συμμετοχή περισσότερων του ενός ασφαλιστών. Στην περίπτωση αυτή, είναι εύλογο να προβλέπονται κατώτατα όρια ασφαλιστικού ποσού. Τέλος, τα προβλεπόμενα στην ιρλανδική ρύθμιση κατώτατα όρια δεν έχουν οριστεί στο πλαίσιο της διάσκεψης των επιφορτισμένων με τον έλεγχο των ασφαλίσεων αρχών των κρατών μελών της Κοινότητας.

γ) Η *βελγική κυβέρνηση* υπενθυμίζει ότι, σύμφωνα με το άρθρο 1, παράγραφος 2, όπως επικυρώθηκε με το άρθρο 8, παράγραφος 2, της οδηγίας 78/473, η τελευταία εφαρμόζεται μόνο επί ορισμένης κατηγορίας κινδύνων. Κατά συνέπεια, είναι αυτονόητο ότι οι παρεχόμενες από την οδηγία διευκολύνσεις ισχύουν μόνο για τους κινδύνους των οποίων η σπουδαιότητα υπερβαίνει τα κατώτατα όρια ασφαλιστικού ποσού. Επομένως, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 2, της οδηγίας 78/473, οι πράξεις συνασφαλίσεως που αφορούν τους λοιπούς κινδύνους εξακολουθούν να υπόκεινται στις υφιστάμενες κατά το χρόνο ενάρξεως ισχύος της οδηγίας εθνικές νομοθεσίες. Από τα προηγούμενα η βελγική κυβέρνηση συνάγει ότι η ιρλανδική ρύθμιση είναι σύμφωνη προς την οδηγία.

Εξάλλου, εν αναμονή μεταγενέστερου συντονισμού, οι αναφερόμενες στην οδηγία πράξεις υπάγονται στο γενικό σύστημα της ελεύθερης

παροχής υπηρεσιών το οποίο, συμβιβαζόμενο απόλυτα με τη Συνθήκη και τη νομολογία του Δικαστηρίου, συνεπάγεται προσωρινούς περιορισμούς στην ελευθερία αυτή. Κατά συνέπεια, η βελγική κυβέρνηση υποστηρίζει ότι η αμφισβητούμενη ρύθμιση δεν αντίκειται ούτε στα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης.

iv) *Ως προς την παραβίαση του άμεσου αποτελέσματος και της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου*

α) Η *Επιτροπή* ισχυρίζεται ότι η Ιρλανδία παρέβη τις υποχρεώσεις που απορρέουν από το άμεσο αποτέλεσμα των άρθρων 59 και 60 της Συνθήκης και από τον κανόνα της υπεροχής του κοινοτικού δικαίου, καθόσον οι ιρλανδικές αρχές εφαρμόζουν εθνική ρύθμιση αντίθετη προς τις εν λόγω διατάξεις. Πράγματι, εφόσον μια διάταξη του κοινοτικού δικαίου έχει απευθείας εφαρμογή, οι εθνικές αρχές οφείλουν να την εφαρμόζουν, έστω κι αν άλλως ορίζεται στο εθνικό τους δίκαιο. Κατά τη γνώμη της Επιτροπής, το γεγονός ότι ένα κράτος μέλος δεν παρέχει, στο πλαίσιο τέτοιων περιστάσεων, προτεραιότητα στο κοινοτικό δίκαιο συνιστά αυτοτελή και χωριστή παράβαση του κοινοτικού δικαίου.

β) Η *ιρλανδική κυβέρνηση* ισχυρίζεται ότι μετέφερε στην εσωτερική της έννομη τάξη τις υποχρεώσεις που της επιβάλλουν τόσο τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης όσο και η οδηγία 78/473. Εξάλλου, παραπέμπει στις προηγούμενες παρατηρήσεις της, οι οποίες ισχύουν mutatis mutandis όσον αφορά την τρίτη αιτίαση της Επιτροπής.

γ) Οι *κυβερνήσεις της Γαλλίας και του Βελγίου* καταλήγουν στο συμπέρασμα ότι, εφόσον η ιρλανδική ρύθμιση είναι σύμφωνη προς το κοινοτικό δίκαιο, η εφαρμογή της δεν μπορεί, επίσης, να συνιστά παράβαση.

IV — Προφορική διαδικασία

Κατά τις επ' ακροατηρίου συζητήσεις της 6ης και 7ης Νοεμβρίου 1985, ανέπτυξαν προφορικά τις παρατηρήσεις τους η κυβέρνηση της Ιρλανδίας, καθής, εκπροσωπούμενη από τους J. D. Cooke, SC, και O' Reilly, Barrister, η βελγική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον R. Hoebaer, η δανική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον L. Mikaelsen, επικουρούμενο από τον C. Gulmann, η γαλλική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον R. de Gouttes, η ολλανδική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τον D. J. Keur, η βρετανική κυβέρνηση, εκπροσωπούμενη από τους N. A. Phillips, QC, και P. Lasok, καθώς και η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, προσφεύγουσα, εκπροσωπούμενη από τον D. Gilmour, επικουρούμενο από τον E. Steindorff.

Κατά την επ' ακροατηρίου συζήτηση, η Επιτροπή διευκρίνισε ότι η δεύτερη αιτίαση δεν βάλλει κατά του μονομερούς καθορισμού του ύψους των κατώτατων ορίων ασφαλιστικού ποσού, αλλά κατά της ίδιας της ύπαρξης τέτοιων κατώτατων ορίων. Η αιτίαση αυτή στηρίζεται στην άποψη ότι κάθε υποχρέωση λήψεως άδειας και εγκαταστάσεως σχετικά με την ελεύθερη παροχή υπηρεσιών στον τομέα της ασφάλισης είναι αντίθετη προς τα άρθρα 59 και 60 της Συνθήκης και ότι τα κράτη μέλη δεν μπορούν, κατά τη μεταφορά της οδηγίας στην εσωτερική τους έννομη τάξη, να περιορίζουν την εξαίρεση των υποχρεώσεων εγκαταστάσεως και λήψεως άδειας στους συνασφαλιστές που μετέχουν σε ασφαλιστικές δραστηριότητες οι οποίες, σύμφωνα με την αντίληψη κάθε κράτους μέλους, εμπίπτουν στο πεδίο εφαρμογής της οδηγίας.

Ο γενικός εισαγγελέας ανέπτυξε τις προτάσεις του κατά τη συνεδρίαση της 20ής Μαρτίου 1986.

O. Due
εισηγητής δικαστής